

Ширкнинг шаръий тушунчаси | Ақийда дарслари (279-дарс)

19:00 / 27 май 523

Имом Деҳлавийнинг «Ал-Фавзул Кабир» асарида ширкнинг таърифи борасида қуйидагилар келтирилган:

Ширк – Аллоҳ таолога хос бўлган сифатларни Ундан ўзгага нисбат беришдир. Масалан, бирорта инсон ҳақида оламда «Бўл!» дейиш билан бўладиган ирода ила тасарруф қилади деб;

ёки ҳис қилиш аъзолари, ақл, ваҳий, илҳом ва шунга ўхшашлар билан касб қилинмайдиган зотий илмга эга деб;

ёки беморга шифо беради деб; бировни лаънатласа ёки ундан норози бўлса, бемор, фақир, бадбахт бўлиб қолади, раҳматини кўрсатса, ўша раҳмат туфайли бой, соғ, бахтиёр бўлиб қолади деб эътиқод қилишдир.

Жоҳилият мушриклари жисмларни яратишда ва буюк ишларни қилишда Аллоҳга ўзгани шерик қилишмас эди. («Ал-Фавзул Кабир», 4-бет).

Ширкнинг шаръий тушунчаси

Билингки, ширкнинг юқоридаги уч таърифи, аслини олганда, унинг шаръий таърифи ва баёни эмас. Балки улар ширкка келтирилган мисоллардир. Чунки ширк фақат Аллоҳ таолога хос бўлган сифат ва ишлардагина бўлмайди. Балки гоҳида Аллоҳ таолонинг зотида, гоҳида

сифатларида, гоҳида исмларида, гоҳида ишларида, гоҳида ҳукмларида бўлади. Бунга тавҳиднинг таърифида ишора қилган эдик.

Ширкнинг шаръий тушунчаси – беш ишдан бирида махлуқни Роббил оламийнга тенглаштиришдир. Яъни Аллоҳ таолонинг зотида, сифатларида, исмларида, ишларида ва ҳукмларида шериги бор, деб эътиқод қилишдир.

Аллоҳ таборака ва таоло Шуаро сурасида мушрикларнинг қиёмат куни қиладиган эътирофлари ҳақида ҳикоя қилиб дейди:

الْعَلَمِينَ رَبِّ نُسْوَيْكُمْ إِذْ مُبِينٍ ضَلَلِ لَفِي كُنَّا إِنْ تَأَلَّهِ

«Аллоҳга қасамки, албатта, биз очиқ-ойдин адашувда эканмиз. Чунки сизларни оламлар Роббига тенглаштирад эдик» (Шуаро сураси, 97-98-оятлар).

Демак, мазкур беш ишдан қай бирида бўлса ҳам, бошқани Роббил оламийнга тенглаштириш ширкдир. (Муфтий Аъзамнинг «Маоруфил Қуръон» китобидан).

Ақийдатут Таҳовия шарҳининг талхийси» китобидан

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7619-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.